

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Postilla Guillermi super Epistolas et Euangelia: per totius
anni circu[m]itum: De tempore/ Sanctis/ et pro defunctis**

Guilelmus <Parisiensis>

Basel, 1513

VD16 E 4385

Jn festiuitatib[us] sanctoru[m] Me[n]sis Feb.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30573

In festo Purificationis Marie virginis

E quas prius didicerat a gallariele: et post ea multo perfectius a deo illustrante.

Postilla **D**icit dō. **I**n p̄fici ep̄la
Nuncias vterḡ aduēt̄ christi. s. in
Carnē/ et in iudiciū: et p̄mo dēns
Ciaſ pri-
mō aduēt̄ i carnē
cū dī. a **H**ec di-
cit dñs dē. s. p̄.
Ecce e. mit.
an. mēl. **L**y. i. io
anne baptistā: qui
magis dūrit in ter-
ris vitā angelicam
humanā. **E**cce
bēc sc̄pt̄ intelligāt
de ioānē baptistā:
boc p̄z vbi christi
dixit dō ioānē: **D**ic
Dat. II. b
Ecce ego mit. an. mēl.
CEt h̄p̄a. viā
an fa. meā. i. ante
filiū: q̄ p̄dicatio et
baptism̄ ioānis fu-
eret qdā p̄paratio-
nes ad baptismū et
phdicationē christi.
Dicit statī ve-
nti. ad tē. san. su-
uum. i. p̄ hierlm̄: q̄
ibi christus hodie
fuit oblat̄ a m̄re: et
receptus a symeo-
nne: et postmodum
ibi pluries p̄di-
cuit: et ibidez multa
miracula fecit.
Contra. quem
v. q. i. quē vos de-
sideratis. f Et
an. test. i. christ̄ q̄
fui nūci noui te.
Sequi vos vultis. videlicet iesus
christus desideratus sanctis patribus
z prophetis. Secūdo dēns ciaſ hic aduen-
tus christi in iudiciū. cō dicit. **E**cce
venit dicit dñs exercituū. **L**y. i. ve-
niet certitudinaliter ad iudicium. **E**cce

quis poterit cogitare diē aduētū **G**
eī. q. d. nullus. vnde. **D**e diē illa et hora mar. 24.
nemo seit: neq; angeli celoz nisi sol p̄p̄.
Cet quis stabit. id est poterit stare.
Cad vidē. cū. **L**y. q̄ sicut p̄mū ad-
uetus fuit i humili-
tate et māstutidie:
ita et sc̄ds erit i po-
tentia et errore.
m **I**te em̄ q̄l
ignis conflās: et
ql̄ herba fullo-
nū. Ista referunt
ad p̄mū et ad secun-
dū aduētū. Cū em̄
dicit: **I**pse em̄ q̄l
ignis conflās ad se-
cundū aduētū pri-
net: et q̄l̄ herba ful-
llonū ad p̄mū. **M**ā
herba fullonū qua-
vtūne fullones ad
purificādū vester/
faciendū eas nici-
das: mit̄ et lauar̄
lauat sordes pāno **B**
rūignis aut̄ cū ma-
gna violentia pur-
gat metallū: sicut p̄
mō aduētu christi
cū magna mansue-
tudine et qdā suau-
tate p̄gnitētē pur-
gauit p̄cōrōes: i se-
cundo aduētu pur-
gabit per ignem.
n **E**cce sedebit. s.
i iudicio. o **C**ō-
flas et em̄. argē-
tū. q̄ sicut argē-
plas i ligno ve pur-
get: em̄datū aut̄ i
thesauros reponi-
tur: sic fieri die iudiciū: nā i ligno purgabū
tur electi: q̄ nō dī plese sōt purgati in pur-
gatorio: q̄tenus purgati trāfēat i thefaus
ros dñi: vt sicut ibi quasi aurū et argentū.
p **E**cce purgabit filios leui. **D**er le-
uui hic intelligit sacerdotalis dignitas: pur-

In Cathedra sancti Petri

50

A gandi g sunt ministri sacerdotalis officij.
 a Et colabit eos qsi aurum et qsi argentum ad pfectam mundiciam deducendo.
 b Et erunt offerentes domino sa. in iustitia. f. operz. c Et placebit domino sa. i. oblatio p d. Quod da et hierum. i. p hoib acciuis qd in telligunt p iudicet coeplatius q stel ligunt p hierusalē e Sicut dies seculi et sicut anni antiq. i. sicut plauti sacrificis abel melchisedech et abraam et alioz setoz i seculis hereditis et annis antiquis. Dicit dominus omnipotens.

Postilla

D apłs ie su chri sti elec adue. zc. Notandum q simon petrus filius ioanna pruincie galilei et vico bezo saida frater andreas apostoli discipulus salvatoris: scribit hanc epistolam p seletis: id est his q primo de genitilitate ad iudaismum et post modum de iudaismo ad christum conuersi erant: qui profide christi patiebatur: et dispersi erant post lapidationem sancti stephani. Illis scribit a roma tempore claudii cesariorum: unde hic dicit: f Petrus. Lyc. domo enim vocatus fuit simon: sed postea a christo nominatus est petrus a petra que est christus ppter fidei firmitatem. g Apo stol iesu christi. i. missus a iesu christo:

Hoc. Ecce nomine officij. Mobile officium est esse nūciū sue legatū christi. h Ele ctis. scilicet a deo ad fidem catholicam. i Aduenis. les qui de genitilitate veniunt ad iudaismum et de iudaismo ad fidem ielu christi. k Dis perditionis. id est q sunt de dispersione extra terram iudee et illis videtur beatus petrus specia liter scribere: quod patet ex hoc quod subdit: l Don thi. Bora. Provincia grecie est iuxta mare. m Ha lathie. Provincia ea qua galatice dicuntur. n Ca padocie. asie. minoris scilicet: i qua predicauit ioannes euangelium. Asia vero maior est media pars orbis. o Bithi nle. alia pruincia: et oē iste pruincia sunt grecorum: in his pruinciis disperserat. p Scodz hisci. dei pa. Ly. Et accipit hic misericordia p regeneratione. q In sanctificationem spiritus. Ly. Talis enim sanctificatio appropiat spūscō. r In obediētia. t. per obediētiam. s Et asp. san. ic. chri. q fuit obediens usq ad mortem: mor. autē crucis. Ab hac autē passione habet efficaciam osa sacra noue legis: q sit instrumenta nre sanctificationis. t Chra yo. i pāti. v Et pax. in futuro. x A multiplicet. quia tunc quietabit totus hominis appetitus.

g 2

Infesto sc̄ti Matthie apli

Ea **C**hristic^o de. **L**y. **H**oc ad tota tri-
nitate. **b** **C**et pater dñi nři iesu chri-
sti q̄ s̄m ma. mi. suā. **L**y. **r** nō v̄m meri-
tanra. **c** **R**egene. nos. **I**sc i sacro ba-
ptismi. per quod efficiemur filii dei adopti-
ui. **d** **C**on spem
villam. i. certam.

Con gratiis deo, p. ro
Benedictus deus et
iesu christi: qui fi
c suam magnam reg
e ut habeam ipse resurre
d spem viuam per
f iesu christi ex mo
g vitia eternam
h tate incorruptibilem
i imputreabilem et
k natam et imarcesciblem
l p. fidelibus pse
m celis in yobis: q
n for

ra. nā hereditas cę
lestis nūc desiat.
b **E**t in conta-
minataz, q̄ nūl
immundus recipit,
i **E**t immarce-
scibile, p̄ suū de-
corē nūm̄ minuit.
k **C**ōseruatā i
cę. Beda. Nō in
plenti dādam; sed
tpe plūto reddē-
dam. **I**n vo-
bis, i.g illud qđ in
vobis cę gratiā et
liberū arbitris, t̄ g
bona merita v̄a.
m **Q**ui custo-
dimini in ḫute
dei, nō veltra, yh
12.6.a **M**isi dominus cu/
stodierit ciuitatem
n **P**er fidēz, q̄
fac boies fortes
ad perseveranduz,

o **C**on salute. **L**y. cōseqnd. p **C**ida. **G**
rata reuelari, et ostendi & dari q̄ mō la-
ter. q **C**on tpe nouissimo. **L**y. i. in fi- **L**u. 2.
nali iudicio. **N**a electi apparebit gloriōsi
in aia & corge. r **C**on quo. s. tpe nouissi-
mo. **C**ontra

Bénédic d̄eūs et p̄t̄r dñi nostri
iesu christi: qui f̄m misericordia^s
suam magnā r̄generauit nos in
sp̄em viuam p̄r resurrectionem
iesu christi ex mortuis in herēdi-
tate incorruptibile et incontami-
natā et imarcessibilē cōseruitā in
celis in yobis: quī l̄ v̄tute dei cu-
scendum regnum celorum.
studiorū p̄r fidēi in salūtem nā
s̄ gratias deo p̄ vocatione
s̄ nō nostris meritis.

Ita omnes per fidem in salutem paratam reuelari in tempore nouis simo; i^s quo exultabit. Omnes dicunt nunc si oportet contrastari in vestiis temptationibus: ut probatio fidei vestre multo preciosior sit auro quam sonae. Propter ignem probatum in laudem et gloriam et honorem in reuelatione Iesu Christi.

E In festo s. Mat
thie. Act. I. c. p^o me.
Xurgēs pe
trus in medio fratrū

Gurges petr' in
me. fra.
suor di-
rit. An initia illi
epk scribit sanctus
Lucas in eodē ca-
di. q post h̄ christ⁹
in die ascensionis vi
dētibus discipulis

B elevatus ē in celū: tūc omnes simul reverstuntur in hierosolymā a mōte qui vocat ostiū: qui ē aucta hierosolymā sabbati bābes iter. **L**y. i. mille passus: qz nō licet iudeis in sabbato vltra tale spaciū ambulare. Et cum introīsent in cgnaculum: ascēdebant ubi māstebat petrus et iohannes et iacobus/ andreas philipus et thomas/ bartholomeus et mattheus/iacobus alpheus/filius: hoc dicit ad differentiā alterius iacobis: qui fuit filius gebedē: et simō celotes/ et iudas iacobis: hoc dicitur ad differentiam iudee proditoris. **H**i omnes erant perseverātes vnaminitere in oratione cū mulieribus. **L**y. i. deuotis: que erant secutae iesum a galilaea: et maria madre iesu et fratribus eius: id ē alii de cognatione iei: su: quorum plures erant ibi tē. Tunc statim sequitur p̄se sens episto. **C**In dieb illis. **L**yra. i. tēpore medio inter ascensionē domini et p̄tecostē. **A**Exurgēs p̄trus. tanq̄ princi pal. b **E**rat autem turba hoīm simul fere centū viginti. **T**ūri frēs: oportet impleri sc̄ptura quā p̄dicit sp̄us sanctus p̄ os danid. cuius verbū non pot estē salī. c **D**e iuda: q̄ fuit dux eoz à coprehederit ielū: q̄ conūme rat erat in nobis. **L**y. i. vnū de duodecim aplis. d **E**t sortitus est sorte mīsteriū hui. **L**y. i. dignitatē aplicā quā habuit p̄ christi electionē: vñ dicit: **M**on. 3o. 6. g. ne duodecim vos elegi: et vñus ex vobis diabolus est. **S**ors em̄ aliquando accipitur p̄ parte: et sic accipit hic: quia in partē apostolorū vocat̄ est. e **E**t hic quidem posedit agrum de mercede iniquitatis. **L**y. i. possideri fecit ab aliis: q̄ triginta denariis quibus inique christū vēdiderat: in templū p̄cepit: ex quib̄ p̄ncipes **M**attb. sacerdotū emerit 27. a. aḡ pro sepultura peregrinorum. Et etiā aliqui volunt: **I**udas fuit ibi se pule: et sic posse dicit agrū illum. f **E**t suspēsus crepus medi. **E**t diffusa sunt oīa viscera eius. **G**allūd p̄ēm suspensionis. **E**t notū factum est omnibus habitantibus hierusalem: ita vt nominaret. **A**ppellaretur ager ille lingua eo: hebreorum **I**nterpretū rū acheldemach: hoc ē ager sanquinis. Scriptum est enim in libro psalmorū. **F**iat commoratio

Simil fere centū viginti. **T**ūri frēs: oportet impleri sc̄ptura quā p̄dicit sp̄us sanctus p̄ os danid. cuius verbū non pot estē salī. c **D**e iuda: q̄ fuit dux eoz à coprehederit ielū: q̄ conūme rat erat in nobis. **L**y. i. vnū de duodecim aplis. d **E**t sortitus est sorte mīsteriū hui. **L**y. i. dignitatē aplicā quā habuit p̄ christi electionē: vñ dicit: **M**on. 3o. 6. g. ne duodecim vos elegi: et vñus ex vobis diabolus est. **S**ors em̄ aliquando accipitur p̄ parte: et sic accipit hic: quia in partē apostolorū vocat̄ est. e **E**t hic quidem posedit agrum de mercede iniquitatis. **L**y. i. possideri fecit ab aliis: q̄ triginta denariis quibus inique christū vēdiderat: in templū p̄cepit: ex quib̄ p̄ncipes **M**attb. sacerdotū emerit 27. a. aḡ pro sepultura peregrinorum. Et etiā aliqui volunt: **I**udas fuit ibi se pule: et sic posse dicit agrū illum. f **E**t suspēsus crepus medi. **E**t diffusa sunt oīa viscera eius. **G**allūd p̄ēm suspensionis. **E**t notū factū est omnibus habitantibus hierusalem: ita vt appellaretur ager ille. sc̄p̄tus de p̄cio sanguis christi. i **E**t lingua eorū. i. p̄ncipū sacerdotū qui emerit agrū illum. k **A**cheldemach: hoc est ager sanguinis. Sc̄ptū ē em̄ in libro psal. **F**iat comora. i. habitatio

g 3

In festo sancti Matthie apostoli

Ea locū deserta: et nō sit q̄ in habi-
tet i ea. Hoc scribit in p̄s. in quo q̄ dicit
david p̄gnā sacerdotis ch̄risti more p̄cū-
rantiū. In p̄gnam eīm mortis ch̄risti tēm
plū et ciuitas hierusalē fuerunt combuſta
p̄ romāos: et sacer-
dotes p̄tūm interfec-
ti et p̄tūm captiuā
ti. b **E**t ep̄atus
el⁹ ac. alter. b ha-
bēt i p̄s. in quo da-
uid q̄ dicit p̄gnā iu-
de p̄ditors q̄ chri-
stū vēdidi p̄cipi.
b⁹ sacerdoti. Isto
eīm iuda p̄ suspensi-
onē mortuo/ mat-
thias successit ei in
aplātu. Ap̄lat⁹ vel
ep̄atus dicit: unde
iāz ep̄i successores
sunt apostolorum:
ut dicitur in decre.
Et hoc est q̄ dicit
hic: Et ep̄atus eius
accipiat alter. s. san-
ctus Matthias.

Cōportet er-
go. ad reintegran-
dū numer ap̄licū.
d **C**at his viris
qui nob̄. sūt cō-
gre. i oī tpe q̄ in-
trauit et exiuit in
ter nos dñs ie-
sus. L. s. qui q̄ ex
perientia nouerūt
uersationē el⁹ ie-
su christi. e **I**n-
cipiēs a baptis-
mate ioānis vi-
si i dīe qua assū-
ptus ē a nobis.
L. Non em legit
iētū docuiss publi-
ce et miracula fecis-
semis postq̄ bapti-
catus fuit a iōanne. f **T**estem resur-
rectionis eius nobiscū fieri vñū ex.

Et statuerūt duos. tāb̄ magis
notabiles. g **J**oseph qui vocat' est
barsabas: q̄ cognomi. ē iust⁹: et mat-
thia. L. Licer em istos duos elegisse
notabiliores alij: tñ ignorabat q̄s eoꝝ
ēt dignior ad apo-
stolatum: ppter ea
super hoc implora-
uerunt diuinū iudi-
cū. h **E**orū
dixerūt: Lu-
dine à nosti cor-
da oīm: ostende
quem elegerit et
his duob⁹ yñū
accipe locū mi-
nisterij huius et
apostolatus de
quo q̄uariatus
est iudas vt abi-
ret i locū suū:
et dederunt sor-
tes eis. Beda su. Bdi
per Actu⁹ aposto-
lū. Matthias **H**
ante p̄tecosten or-
dinandus sorte q̄/
fuit: quia nō dum
plenitudo spiritus
sancti i ecclēsia dis-
fusa est. Septē au-
tez diaconi/postea
nō sorte sed electi-
one apostoloz sūt
ordinati: ppter hoc
prohibet rationa-
bilis talis electio:
extra de for. c. vlc.
non tamē peccau-
rūt apostoli eligen-
go matthiā person-
e: q̄ nō dū erat p-
hibitum. Et q̄ hoc
secerunt familiari
cōſilio sp̄aſanci:
q̄d nō est trahendū
ad cōſequentiā.

Et cēcidit sors sup matthiā: i **E**t cēcidit sors sup matthiā. L.
Iste iōsep̄ fuit cognat⁹ ch̄risti: et tñ sibi

In festo Annūciatiōis Marie virginis 52

A pposituit matthiā. Per hoc ostendes q ad officia ecclastica nō sūt hoies ex psangus nitate pmoedi. Et annumeratus est cum vndeclim apostolis.

Doxilla

Gredietur virga de radice

lectus: spūs consiliū r fortitudinis/ spūs scie r pie. : r re. su. cu spī. ti. dñi
Ly. ista oia dona pfectissime fuerāt in aia
christi: q̄ fuit pfectissima in oibus donis r
charismatib⁹ spūscti. f C Mō fm vīsio
nē oculorū. corpora
lū. g C Judica/
bit. q̄ christ⁹ p sci/
entia sua cognoscet
oia q̄ sunt fuerunt
vel erunt: quantū
cunq̄ sunt oculata:
q̄ homo videt ea
que patet: de⁹ autē
stueſcor. h C Re
s fm auditū au
rium arguet. Ly
ra. i. non indigebit
edoceri de verita
te ab aliquo: q̄ per
seipsum cognoscit.
vnde: Opus enim Iō. 2. 8.
nō erat vt q̄s certi
monis phiberet d
homine: ipse enim
sciebat quid esset i
homine. i C Sed
iudicabit i iusti
cia pauperes. l.
euangelicos. iudi
cāt eos dignitū c
lestib⁹ dignos. vñ
de dicit: Hti pau
peres spiritu: quo
niām ipsorū et re
gnū celorum.
k C Et arguet in
equitate p man
suetis terre. Ly
ra. Quod fuit im
pletū/ quādo pha
riseos arguit pro
apostol: quos no
tabat false de trās
gressione sabbati: scz quando euellebant
spicas manibus in die sabbati. l C Et
vercutier terram. id est homines terre
nos. m C Virga oris sui. id est do
ctrina sua/ arguendo eorum peccato.

B

Et flos de
radice eius ascē
det. id est christus
q̄ dī flos rōne puri
tatis: qm̄ nullū pec
catum actuale seu
originale habuit i
eo locum. vñ: Qui
petim̄ non fecit: nec
inuenit̄ ē dolus in
ore ei⁹. Et q̄ p̄t
fructum n̄e salu
tis. Et dicit: ascen
der de radice iesse:
q̄ pater dauid vo
catus fuit isai r iel
se: christus autē de
scendit de dauid.

c C Et redescet
sup̄ cui spūs dñi. Ly. q̄ in baptismo ei⁹
apparuit spūsctis in specie columb⁹ sup
ei⁹: ad designandū plenitudinē ois grē in
eo. d C Spūs sapientię. Ly. i. dator sa
pietie: vel spūs q̄ ē sapientia. e C Et itel

et annumeratus est cuz vndeclim
duodecamis apostolus.

C In festo Annūciatiōis marie
virginis. Esa. XI. a. in principio.

E Gredietur
virgo maria. s dauid q̄ fuit
filius isai vel iesse
t s ch̄rist⁹ nascetur
b flos de radice ei⁹ ascēdet: r rēq̄
s ch̄ristū
d scet sup̄ euz spūs dñi: spiritus sa
s ipsa sapientia. s. i. dator intellectus
e pientię et intellectus: spūs consi
lij r fortitudinis: spiritus scientie
s q̄ plenissime in aia ch̄risti fuit
amor filialis: q̄ veredict⁹ timor reverentias
et pietatis. Et replebit eum spiri
tu timoris domini: non fm vīsio
s fm faciem corporalē
nem oculorū iudicabit: nēq̄ fm
s revelatione adulatori⁹ et inuidori⁹
auditum aurū arguet: sed iud
s dabit iuxta premia paupibus
cabit in iusticia paupes: et argu
s tyrānos r potentes s p̄s bonūbus.
et in equitate pro mansuetis ter
s predicabit contra vitia lingua s: ut sen
tentiantur lingua corporali terrenos dominos
re: et pacifict̄ terrā virgā oris sui: l